

'JUIST ALS DOCENT MOET JE BLIJVEN

Jessy van de Ven zet zich in voor vernieuwend onderwijs

Jessy van de Ven had als kind nooit bedacht dat ze later docent wilde worden. Na de middelbare school begon ze aan een bachelor taal- en cultuurstudies aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Omdat ze 'van alles wil weten hoe het is ontstaan', specialiseerde ze zich gaandeweg steeds meer in geschiedenis.

Janneke Riksen maakt deel uit van de commissie leraren-opleidingen en is als geschiedenisdidacticus verbonden aan de universitaire leraren-opleiding van de Vrije Universiteit. **Paula van Rooij** is lid van de commissie beginnende docenten, eerstegraads geschiedenisdocente en werkte als invaldocent op verschillende scholen in de Randstad.

Toen ze haar master Actuele Geschiedenis had gehaald, stond haar niet meteen een 'volwassen baan' voor ogen. Eerst wilde ze meer van de wereld zien en haar horizon verbreden. Dus reisde ze een jaar rond en deed ze journalistiek werk. Daarna besloot ze maar 'te ervaren' of lesgeven iets voor haar was en meldde ze zich aan voor de lerarenopleiding (eerstegraads) in Nijmegen. Eenmaal bezig met onderwijs, werd ze al snel enthousiast. 'Het is fantastisch. Alles wat ik leuk vind, komt erin terug: mijn nieuwsgierigheid, mijn liefde voor cultuur, samenwerken, verhalen en werken met jonge mensen,' jubelt Van de Ven. Ze geeft les in de onderbouw havo/vwo en is vooral getroffen door haar ervaringen met brugklassers, die ze voor het eerst onder haar hoede heeft. Deze leeftijdsgroep is 'zo oprecht, zo geïnteresseerd, zo nieuwsgierig'.

Zo was er laatst een leerling die haar verbaasd vroeg waarom de Griekse filosoof Socrates niet de kieteldood had verkozen boven de dood door de gifbeker. 'Heel mooi,' verzucht ze.

INVESTEREN IN ONTWIKKELING VAN ONDERWIJS

Via het project Investeren in Ontwikkeling van Onderwijs (IOO) van Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) is Van de Ven terechtgekomen op het Porta Mosana College in Maastricht. Vanuit het project, gesubsidieerd door het ministerie, worden in een paar jaar tijd honderd nieuwe docenten aangesteld. Zij vervangen docenten die werken aan innovatie en leveren ook zelf een bijdrage aan de vernieuwing in het onderwijs. Zo werkt Van de Ven aan een nieuwe brugperiode voor het gymnasium waarbij in de ochtend de reguliere vakken worden aangeboden en er in de middag via thema's in domeinen wordt gewerkt. Een voorbeeld is het thema 'Icarus en Daedalus' waarbij de talen de teksten behandelen, geschiedenis de vluchtelingenproblematiek door de tijd heen aan de orde stelt, en de rol van luchtdruk en zwaartekracht bij het vliegen bij natuurkunde aan bod komen. Ook werkt Van de Ven mee aan een opzet van het vak 'Wetenschappelijke Vorming' voor alle vwo-klassen van jaar één tot

en met drie voor twee uur per week, waarbij de 21e-eeuwse vaardigheden en de adviezen vanuit de commissie-Schnabel als uitgangspunt dienen. Thema's als duurzaamheid, gelijkheid en geluk krijgen daar een plaats in. 'Vanaf het begin af aan ben ik hierdoor betrokken bij vakoverstijgend werken, ik weet niet anders en geschiedenis levert daar zeker een waardevolle bijdrage aan,' stelt Van de Ven. 'De samenwerking tussen vakken zie ik als een kans. Het staat zoveel dichterbij de leefwereld van leerlingen.'

HET ECHTE DOCENTGEVOEL

De lerarenopleiding kun je nooit helemaal voorbereiden op hoe het voelt om 'echt docent' te zijn, met alle verantwoordelijkheden die daarbij horen, denkt Van de Ven. Toch heeft de opleiding in Nijmegen haar in bepaalde opzichten goed voorbereid. Vooral de colleges vakdidactiek en de werkvormen vanuit Actief Historisch Denken, waar ze kennis mee maakte via de vakdidacticus Harry Havekes, 'hebben haar als het ware gevormd' en gebruikt ze nu nog vaak in haar lessen. Stagebegeleider Eugene Clermonts van het Raayland College in Venray is een bron van inspiratie. Iemand op wie ze graag wil lijken. 'Hij is een docent die zo een uur lang een klassengesprek kan voeren waarbij iedereen op

Jaarlijks behalen honderden studenten hun lesbevoegdheid geschiedenis. Hoe bevalt het lesgeven nieuwe docenten als ze eindelijk die felbegeerde baan in de wacht hebben gesleept? Wat zijn hun ambities? Heeft hun opleiding ze goed voorbereid op de lespraktijk?

In deze rubriek gaan lerarenopleider Janneke Riksen en startende docente Paula van Rooij op zoek naar het antwoord op de vraag of nieuwe docenten geschiedenis 'klaar voor de klas' zijn.

LEREN'

Jessy van de Ven (1990)

behaalde in 2012 haar master Actuele Geschiedenis en in de zomer van 2015 haar eerste-graads lesbevoegdheid Geschiedenis aan de Radboud Docenten Academie. Sinds augustus ontwikkelt ze 'innovierend onderwijs' binnen scholen van Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs. Ook geeft ze tien uur geschiedenis op het Porta Mosana College in Maastricht.

het puntje van zijn stoel zit en waarbij hij echt tot de essentie komt. Zoals die keer dat hij op zoek ging naar de motieven van Syriëgangers. In het gesprek met de klas ontrafelde hij stukje bij beetje hoe in- en uitsluiting werkt. Fantastisch!' concludeert ze.

BLIJVEN LEREN

Van de Ven deelt haar ervaringen met het studiegroepje van de lerarenopleiding. Zij ziet wel iets in een opleiding met een tweejarig opleidingstraject. In het eerste jaar leg je de basis en in het tweede jaar kom je regelmatig op de opleiding terug om ervaringen uit te wisselen en je kennis en inzichten te verdiepen, zodat je blijft leren. Wat haar betreft ligt daarin ook de gouden tip voor beginnende docenten.

'Niet te hard voor jezelf zijn, niet te veel willen bewijzen en verwachten dat je alles na de opleiding al meteen 'supergoed' kunt. Juist als geschiedenisdocent heb je soms het gevoel dat er voor jou honderd anderen zijn, maar laat deze druk niet te zwaar wegen. Blijf open over wat wel en niet goed gaat en blijf vooral ook vragen aan begeleiders, beginnende en ervaren collega's.

Als je dat niet doet, stop je met leren, terwijl je juist als docent moet blijven leren. Gewoon uitproberen wat werkt voor jou als persoon en op die kwaliteiten inzetten.'

Van de Ven laat zich zelf ook graag inspireren door actualiteit. Een groot deel van haar zaterdag gaat op aan het doorspitten van *de Volkskrant*, op zoek naar nieuws dat haar geschiedenislessen nog aansprekender kan maken. Maar ook films en muziek, van Justin Bieber tot Bruce Springsteen, verwerkt ze regelmatig in haar lessen.

'VANAF HET BEGIN AF AAN BEN IK BETROKKEN BIJ VAKOVERSTIJGEND WERKEN, IK WEET NIET ANDERS EN GESCHIEDENIS LEVERT DAAR ZEKER EEN WAARDEVOLLE BIJDRAGE AAN'

Geschiedenis is voor haar niet alleen een mooi vak, maar ook een middel om leerlingen mediawijs te maken en kritisch te laten denken, 'dat leerlingen weten dat er zaken zijn die belangrijker zijn dan zichzelf en het moment. Dat het vak als middel ingezet kan worden om leerlingen bewust te maken van wie ze zijn en de wereld waarin ze leven'. ■

RADBOD DOCENTEN ACADEMIE

Bij de Radboud Docenten Academie wordt er bij de colleges vakdidactiek steeds een relatie gelegd tussen het schoolvak geschiedenis en de wetenschappelijke discipline geschiedenis. Centraal staat de vraag hoe het leren van historisch denken door leerlingen bevorderd kan worden. Activerende didactiek, waarin historische kennis en historische vaardigheden hand in hand gaan, speelt hierin een cruciale rol. Onder de term Actief Historisch Denken zijn werkvormen ontwikkeld die 'knowing history' en 'doing history' integreren in motiverende leeractiviteiten. Het werken met en construeren van Actief Historisch Denken-opdrachten is een belangrijke uitdaging voor de studenten en helpt de beginnende docent greep te krijgen op het leren van historisch denken door leerlingen.